

PROSINEC 2013

ČÍSLO 1, ROČNÍK 9

ŠKOLNÍ CHAPADLO



PŘÍRODOVĚDNÉ ČÍSLO

5 Kč

AHOJ KAMARÁDI!

Opět vás zdraví Váš Chňap.

Máte v rukou zcela nové číslo mého časopisu, které se bude věnovat přírodě. Já i Vy, moji čtenáři, jsme součástí přírody. Svůj volný čas já a moje chapadýlka rádi trávíme nejen pod vodní hladinou, ale i uprostřed krásně rozkvetlé louky, na pasece uprostřed vzrostlých stromů, kde odpočíváme, hrajeme si a čerpáme sílu a energii. Určitě i Vy, moji kamarádi, máte takového místo, kam si chodíte odpočinout, nebo jen tak se projít do blízkého lesa.

Určitě byste se rádi dozvěděli, co pro vás má redakční rada společně s mými chapadýlky připravila. Moje chapadýlka se zúčastnila některých školních podzimních akcí a přináší Vám o nich zprávy. Vyzpovídali jsme i nové tváře v pedagogickém sboru. Procvičíte si také anglický jazyk. Můžete si otestovat své vědomosti v přírodovědném testu. A čekají na vás i známé rubriky z minulého ročníku.

I vy, naši čtenáři, máte tu možnost vytvářet obsah časopisu společně s naší redakcí. Stačí vaše příspěvky, nápady a odpovědi na soutěžní otázky nebo řešení jednotlivých úkolů vložit do do Chňapova břicha na chodbě k 3. pavilonu. Připomínám, že soutěžní úkol je označen tímto



balíčkem. Na lísteček s vaší odpovědí napište název rubriky, řešení úkolu, své jméno a třídu. To vše udělejte do 20. ledna 2014. Nenechte mě dlouho čekat, už se těším na vaše odpovědi.

Příjemné prožití svátků vánočních, hodně dárků pod stromečkem a do nového roku 2014 hodně štěstí, zdraví, lásky, splnění všech vašich přání a také dobrých studijních výsledků vám všem přeje

Váš Chňap

ZPRÁVY ZE ŠKOLY

Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí

Dne 3. října 2013 se na naší škole uskutečnila akce s názvem „Ochrana člověka za mimořádných událostí“, které se zúčastnil 1. i 2. stupeň ZŠ a MŠ Ždírec nad Doubravou.

Pro všechny třídy bylo připraveno mnoho zajímavých stanovišť, na kterých žáci splňovali různé testy a úkoly týkající se mimořádných událostí, jako je např. první pomoc, příprava evakuačního zavazadla, živelné pohromy, terorismus a mnoho dalšího...

Akce nás připravila na nebezpečné situace, které může zažít každý doma i v cizině. Děkujeme celému učitelskému sboru za přípravu tohoto projektu.

Aneta Jirková, Jindřiška Doležalová a Martin Křikava



Seiferos

Dne 4. října 2013 naši školu navštívili členové sokolnické organizace Seiferos z Kuřimi, kteří nám pověděli o zajímavostech a dovednostech svých vycvičených ptáků.

Na školním hřišti sokolníci seznámili žáky 1. i 2. stupně s rychlými dravci (Orel bělohlavý, Sokol stěhovavý,...) a s moudrými sovami (Výr velký, Sova sněžná,...). Účinkující informovali, čím se tyto zvířata živí, jestli jsou to ptáci denní



nebo noční, jakou rychlostí létají, ... Členové Seiferosu do své přednášky zapojovali i žáky a žákyně a ptali se jich na různé záludné otázky, na které ti nejbystřejší dobře odpověděli a byli odměněni uměleckými fotkami dravců a mohli si nějaké ptáky přivolat na speciální sokolnickou rukavici.

Celá akce se všem líbila, byla poučná, zajímavá, v přednášce o dravcích nechyběly dechberoucí informace a hlavně v ní měl své velké místo humor!

Aneta Jirková, 8.A



Přírodovědná olympiáda

Dne 21. 11. 2013 se čtyři žáci naší školy zúčastnili přírodovědné olympiády na Gymnáziu v Chotěboři. Řešili úkoly spojené s biologií, počítali se vzorci týkající se fyziky a hloubali nad náročnými otázkami z Chemie. Nad veškeré očekávání se tyto žáci zvítězili a nechali za sebou družstva ZŠ Buttulovy, ZŠ Smetanovy, ZŠ a MŠ Maleč i ZŠ a MŠ Habry. K výkonu Miloše Havla 8.A., Anety Jirkové 8.A, Pavlíny Jagrové 9.A. a Terezy Břízové 9.A. celá naše redakce ze srdce gratuluje a přeje mnoho dalších úspěchů!



zdroj: <http://www.gch.cz/o-gymnaziu/prirodovedne-klani-na-gymnaziu-chotebor>

Aneta Jirková, 8.A

OTÁZKY NA HLAVU



V NAŠEM PRVNÍM ČÍSLE SI POPOVÍDÁME S PANÍ UČITELKOU DANIŠKOVOU A PANEM UČITELEM HROMADOU.

Paní učitelka Věra Danišková

Dobrý den. Jak se dnes máte a co děláte?

Dobrý den. Mám se dobře. Kopírovala jsem básničky pro děti.

Líbí se vám na naší škole? Co byste na ní třeba změnila?

Líbí se mi tady. Nic zásadního bych neměnila.

Když jste byla v našem věku, taky jste tak zlobila?

Já zlobila až na střední tak v prváku a druháku.

V jakých předmětech jste byla dobrá?

Čeština, počítače.

A bavil vás přírodopis?

Ano, ale nebavili mě horniny.

Učila jste se na ně?

Ano, ale nešla mi matematika.

Jaký máte vztah k přírodě?

Dobrý vztah, ráda chodím na procházky, brusle...

Máte nějakého domácího mazlíčka?

Ne, ale mám syna.

Jak dlouho učíte?

14 let.

Jaké máte ráda sporty?

Lyžování (sjezdové lyže), brusle, chodím na jogu.

A na závěr – znáte nějaký dobrý vtip? Prosím, povězte.

Přijde kostra k doktorovi a doktor říká „To jdeš brzo.“



Kristýna Bílková, Eliška Břízová

Pan učitel Jiří Hromada

Dobrý den. Jak se dnes máte a co děláte?

Mám se dobře, dobře jsem se naobědval. Teď pracuju. A odpovídám na vaše otázky. ☺

Líbí se Vám na naší škole? Co byste na ní třeba změnil?

Asi bych trochu změnil počítačovou učebnu. Škola se mi líbí moc, je nejhezčí. Je to totiž první škola, na které učím.



Když jste byl v našem věku, taky jste tak zlobil?

Já jsem zlobil, ale chodil jsem do sportovního kroužku a tam jsem se hodně vyřádil.

V jakých předmětech jste byl dobrý?

V matematice, informatice, tělocviku...

A bavil Vás přírodopis?

Bavil, ale nešel. A nejvíc mě v přírodopise nebavila štrologie. ☺

A učil jste se na něj?

Já jsem se na základce moc neučil. Mně to šlo samo.

Jaký máte vztah k přírodě?

Velmi kladný - i moje nejoblíbenější barva je zelená. ☺

Máte nějakého domácího mazlíčka?

Mám pejska, maltézského. Jmenuje se Lucky.

A na závěr – znáte nějaký dobrý vtip? Prosím, povězte.

Já nejsem dobrý vypravěč, spíš rád poslouchám a směju se.

Děkujeme za rozhovor

Aneta Jirková a Jindřiška Doležalová

DO YOU SPEAK ENGLISH?



Celé číslo je věnováno přírodě. Pokud správně doplníte tajenku, dozvíte se, jak se toto slovo řekne anglicky.

				1	DEVĚT	
				2	KOČKA	
					3	STŮL
				4	MODRÁ	
				5	HVĚZDA	
				6	ČERVEN	



PŘESMYČKY

Přehod'te následující slova tak, abyste dostali správné názvy z přírody.

- | | |
|-----------|-----------|
| 1. LOTE P | 6. MYSTRO |
| 2. ŠKALI | 7. LYŽIV |
| 3. SOK | 8. DAVO |
| 4. ŽALAŽÍ | 9. UCHVZD |
| 5. OUKAL | 10. EŇOH |

Jindřiška Doležalová

VTIPY VTIPY

Povídají si dva chovatelé poštovních holubů:

"To já jsem zkřížil poštovního holuba s datlem a on teď když přinese psaní, vždycky zaťuká."

"To nic není, to já zkřížil poštovního holuba s papouškem a on teď vyřizuje vzkazy."

Veverka sedí na stromě a louská oříšky.

Rozlouskne první - stříbrné šaty...

Rozlouskne druhý - zlaté šaty...

Rozlouskne třetí - diamantové šaty...

Veverka se rozpláče, schoulí se na větvičku a vzlyká:

"Já se snad kvůli té pitomé pohádce snad nikdy nenažeru!"

Přijde Honzík za tatínkem a povídá:

"Tati, dal by jsi mi pět korun?"

A táta na to:

"Co, čtyři koruny? Na co ti jsou tři? Za dvě si stejně nic nekoupíš... Víš co, tady máš korunu a rozděl se se sestrou."

Před obchodem stojí dva kočárky. Z jednoho se vykloní miminko a říká: "Já jsem chlapeček a co ty?"

"Já nevím musím se podívat" odpoví druhé miminko. Podívá se pod peřinku a zčervená: "Já jsem holčička".

"A jak si to poznala?" ptá se její nový kamarád.

"Mám červený bačkůrky."

HUPKY DUPKY ZA ZVÍŘÁTKY



ZEBRA

Zebra je označení pro jeden ze tří podrodů kopytníků z rodu *Equus*, jejichž srst je charakteristicky bílo-černě pruhovaná („zebrovaná“). Tito zástupci skupiny koňovitých lichokopytníků žijí obvykle v rodinných skupinách, které jsou tvořeny jedním hřebcem, doprovázeným klisnami a mláďaty. Zebra se dožívá 30 až 40 let.



Mezi zebrami jsou velké individuální rozdíly, popisuje se mnoho poddruhů a místních variet, proto i počet popsanych druhů prošel revizí. Tradičně se popisovaly čtyři druhy: zebra stepní, zebra horská, zebra Grévyho a zebra kvaga.

Po úspěšném páření nastává březost, která trvá celý rok. Mláďe se rodí jedno, pokud se narodí dvojčata, obvykle nejsou životaschopná obě. Po narození mláďe měří kolem 84 cm a váží průměrně 35 kg.

Žijí pouze v savanách nebo v horských biotopech střední a jižní Afriky.

Zdroj: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Zebra>

VELBLOUD

Velbloud je společné označení pro dva druhy sudokopytníků: Velblouda dvouhrbého zvaného též drabař, a velblouda jednohrbého neboli dromedára. Arabové rozeznávají přes dvacet plemen velblouda.

Velbloud je značně vysoký, statný přežvýkavec s malou hlavou na mohutném krku. Dosahuje výšky do dvou a půl metru, délky do tří a půl metrů. Srst je

nerovnoměrná, na krku přechází do hřívy. Velbloud je zásadně býložravý, není vybíravý.



Velbloud pochází se severní Ameriky. Na světě žije asi 15 milionů domácích velbloudů, převážně v severní Africe a západní Asii. V mongolských pouštích se vyskytují malé skupinky divokých drabařů. V Austrálii najdeme asi 25 tisíc zdivočelých dromedářů jiných potomků velbloudů dovezených z Arábie.

Velbloudi jsou pověstní svou schopností přetrvávat dlouho bez vody. Velbloud se chová především pro dopravu břemen, dále také pro maso a mléko. Hodí se ale i k jízdě osob. Velbloudí vlna dosahuje značné kvality zejména v Jižní Americe. Velbloud je velmi rychlý a vytrvalý běžec, dokáže uběhnout až 175 km za 12 hodin. Stoupání mu ale činí obtíže, proto není často vidět v horách.

Zdroj: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Velbloud>

Kristýna Bílková



ČTYŘSMĚRKA

V této čtyřsměrce máte za úkol najít tato slova:

pes, pelikán, želva, kos, lom, losos,
mlok, sumec, kráva, mor, sova,
koza, vosa, myš, mé.

Hodně štěstí!

W	Ž	I	M	L	O	K	L
P	E	L	I	K	Á	N	K
E	L	O	M	O	M	O	R
S	V	S	K	S	I	E	Á
O	A	O	K	O	Z	A	V
V	C	S	U	M	E	C	A
A	V	O	S	A	O	L	L
M	Y	Š	I	N	S	M	É

MEDAILONKY SLAVNÝCH

GERALD DURRELL

Byl britský spisovatel, humorista, zoolog a popularizátor ochrany přírody.

Narodil se 7. ledna 1925 v Džámšedpúru v Indii. Měl dva bratry: Lawrence Durrella



(anglický romanopisec a básník), Leslie Durrella (malíř pokojů) a sestru Margot Durrellovou (talentovanou návrhářku oblečení a dekoratérku interiérů). Už od malička miloval zvířata a jeho snem bylo vlastnit zoologickou zahradu. V jejich velkém domě na Korfu mu dokonce předělali pokoj pro hosty na pracovnu, kde si schovával své exempláře zvířat, které sbíral na ostrově. Úspěch jeho první práce „Přetížená archa“ Geralda povzbudil a brzy vydal další dva cestopisy: „Bafutští chrti“ a „Tři jízdenky do dobrodružství“. Tyto knihy se staly velmi populární. V roce 1953 se Durrell vrátil z Jižní Ameriky, kde získal hodně cenných zkušeností a pochytil mnoho zvířat pro Londýnskou zoo spolu se svou ženou Jacqueline Sonia Rasenovou, se kterou se oženil v roce 1951. Tato výprava byla námětem knihy „Opilý prales“. Jeho styl psaní zaujal mnoho čtenářů a proto, když vyšla jeho první kniha, literární kritici v Americe a Anglii mu neměli co vytknout. Jeho knihy „Přetížená archa“, „Filé z platýse“ šly po celém světě na odbyt. Jeho televizní série z Malajsie, Nového Zélandu a Austrálie byly velmi populární. Před několika roky je vysílala i Česká televize. Gerald Durrell umírá v lednu 1995.

Zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Gerald_Durrell

Kristýna Bílková

R E C E P T Y

Už nám Vánoce klepou na dveře. Já si toto období nedokážu představit bez vánočky. Společně s Jindřiškou jsme si pro vás připravili jeden z mnoha receptů.

Suroviny: 1 kg hladké mouky, 20 dkg cukru moučka, 5 dkg másla, 5 dkg droždí, 5 dl mléka, 2 žloutky, 15 dkg sádla, 1 vanilkový cukr, 1/2 muškátového oříšku (strouhaný), špetku soli, 10 dkg mandlí, 1 balíček rozinek

Postup:

Z droždí trochy mléka, mouky a cukru uděláme kvásek. Do mísy dáme všechny ingredience kromě rozinek a mandlí. Přilijeme mléko, kvásek a rozpuštěné sádlo a máslo (pozor nesmí být horké). Zaděláme těsto, na konec přidáme rozinky a část nasekaných mandlí. Po zpracování do těsta necháme těsto přikryté utěrkou vykynout.

Po vykynutí rozdělíme na tolik stejných dílů z kolika copů budeme vánočku plést. Z dílů stočíme kuličky, které necháme opět asi půl hodiny přikryté vykynout. Pak vyválíme šulánky a upleteme vánočku. Opět ji necháme dobře vykynout.

Potřeme rozšlehaným vajíčkem, posypeme rozsekanými mandlemi a dáme péci. Pečeme asi hodinu. Hotovou vánočku pocukrujeme.

Dobrou chuť!



Jindřiška Doležalová

Hrátky pro malé školáky



Dnes jsem si pro vás připravil hádanky.

1. Běžím, běžím, nemám dech, přitom ležím na zádech.
2. Kdo bez štětce a bez barev, obarví nám pestře les?
3. Otec má synů tisíce, všem jim rozdá čepice. Sjedná každému jen sobě nedá, na zemi je potom hledá.
4. Nemá zuby, ale kousat umí. Nemá pusku, ale hvízdá.
5. Ve dne malá jako myš, v noci všechno přeroste, když mě vidíš, nevidíš.
6. Nehezky se zrodí, ve schránce vyspí se, krásný pak na květu pyšní se.
7. Na vysokém stonku z luk, obláček si nesl kluk. Foukl trochu, foukl víc, a z obláčku není nic.

Přírodovědný test



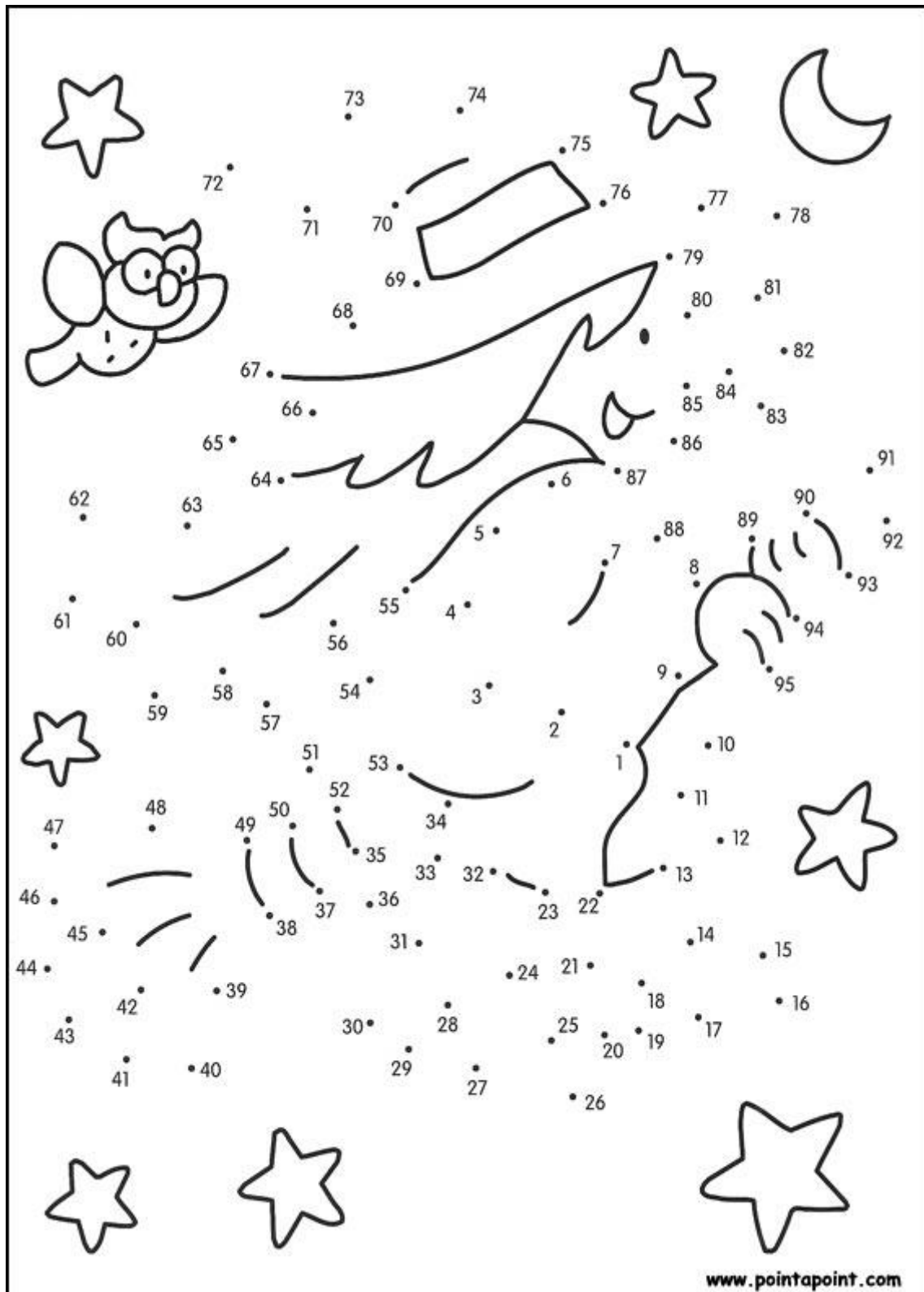
1. **V jaké části Evropy se hojně pěstují citrony?**
a) na jihu, v subtropických oblastech b) ve Skandinávii
c) v horských oblastech Alp, Karpat d) v úrodných středoevropských a Pyrenejí nížinách
2. **Které zvíře vzniklo domestikací (zdomácněním) tchoře tmavého?**
a) nutrie b) morče
c) křeček d) fretka
3. **Který z těchto živočišných druhů nežije v Evropě ve volné přírodě?**
a) burňák lední b) nutrie říční
c) medvěd hnědý d) tučňák Humboldtův
4. **Vyskytují se v evropské přírodě volně lichokopytníci?**
a) ano, hojně b) ne
c) pouze 1 druh - kůň Převalského d) pouze 1 druh - prase divoké sukní
5. **Njevětším evropským kopytníkem je:**
a) los evropský b) sob polární
c) jelen lesní d) daněk evropský

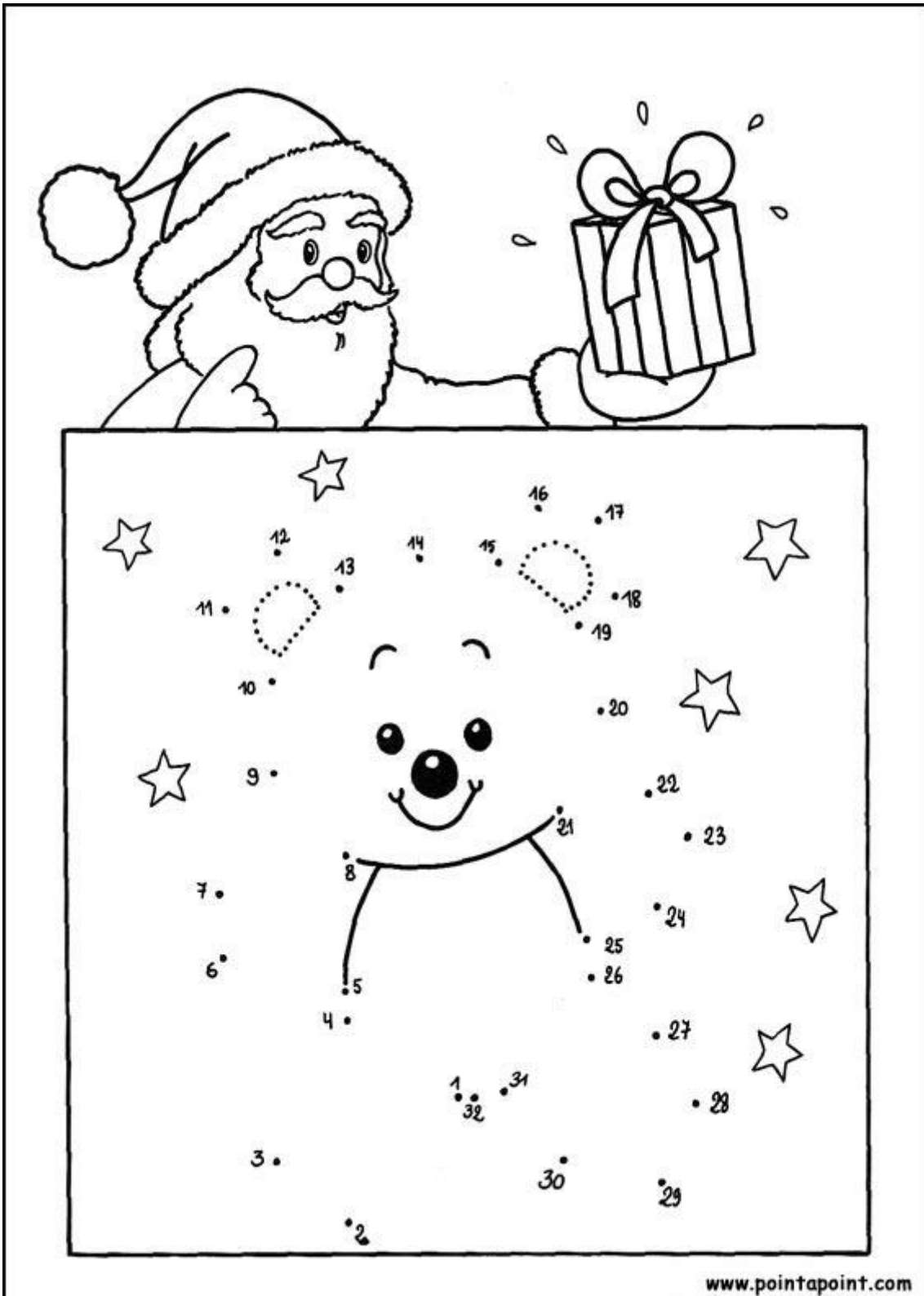
6. **Evropské lesy obývá malá šelma - lasice hranostaj. Vzácné ranostaji kožešině se říká:**
a) perzián
b) kašmír
c) hermelín
d) šegrén
7. **Který keř bývá nazýván též akát?**
a) trnovník bílý
b) trnka obecná
c) jmelí bílé
d) krušina olšová
8. **Po celé Evropě roste růže šípková, jejíž plody, šípky, jsou bohaté na:**
a) vitamin A
b) vitamin B
c) vitamin C
d) vitamin D
9. **Kterou z evropských sov poznáme podle výrazného srdcovitého obličje?**
a) výr velký
b) sova pálená
c) sovice sněžní
d) výřeček menší
10. **Lišejníky rostou v severských tundrách, navenek činí dojem jednotné rostliny, ale ve skutečnosti je tvoří:**
a) mechy a houbová vlákna
b) mechy a vrstva řas
c) houbová vlákna a vrstva řas
d) spadané jehličí

Okénko Martina Křikavy: Naši mazlíčci

Psi jsou považováni za nejlepší přátelé člověka. Když se nějakému pejskovi svěříte tak zaručeně nic nevyzradí a vy máte pocit, že vám rozumí. Pejška nesmíme brát jako věc, ale spíše jako svého nejlepšího přítele, protože i oni mají své city

a nemají rádi, když na ně řvete nebo jim jakkoliv ubližujete. Psů si musíme vážit a oni si budou také vážit nás, lidí. A proto je mějme rádi





Osmisměrka



..... pravá je aromatická rostlina z čeledi hluchavkovitých. Je to nízká bylina, která se pěstuje jako trvalka ve vlhkém tropickém prostředí.

A	K	I	M	A	R	E	K	O	L	E	K	C	E	H	K
B	K	V	K	Ě	D	O	CH	A	K	O	L	S	A	R	R
L	N	Š	O	R	S	K	O	A	T	L	A	S	E	O	A
P	A	A	O	R	U	T	B	U	S	P	E	C	I	B	S
T	O	Z	T	S	T	Á	O	P	L	K	I	T	M	K	A
S	D	K	A	R	O	S	T	L	I	N	A	O	B	A	V
U	S	D	Á	R	A	R	O	D	S	N	L	T	T	A	I
P	L	K	Z	Z	L	T	A	E	T	P	Z	E	O	S	C
O	O	S	A	R	E	T	V	K	O	Ě	L	E	T	D	E
S	Ž	P	A	R	T	N	E	R	P	B	S	O	T	K	A
A	K	Š	I	K	A	N	A	E	A	L	K	T	K	A	A
M	A	E	L	U	O	B	A	T	D	A	R	H	O	R	P

ATLAS - BICEPS - BOULE - DEKRET - DROZD - HROBKA - CHOBOT -
 KATODA - KERAMIKA - KLETBA - KOLEKCE - KRASAVICE - KUSADLO -
 LAZAR - LETKA - LISTOPAD - LOTERIE - MASOPUST - MĚSTO- OSTROV -
 PARTNER - PINZETA - PLOMBA - PROHRA - RÁKOS - SKARAB - SLOKA -
 SLOŽKA - SOŠKA - SOUTOK - STOKA - ŠIKANA - TABLETA - TARTAN -
 TAŠKA - TERASO - TĚSTO - TOALETA - TRSÁTKO - VESNICE - ZÁKOP



Časopis pro vás připravili:

Kristýna Bílková, Eliška Břízová, Jindřiška Doležalová, Aneta Jirková. Martin Kříkava a Markéta Zrzavá za vydatné pomoci Chňapa.

Přírodovědné číslo vychází v počtu 50 výtisků.